

Anke'rplek | stilstaan bij veranderingen

Mensenlevens duren langer en langer. Waarom?

Betere hygiëne, betere welvaart, betere medische zorg ... We worden steeds ouder, maar worden we daar ook echt beter van? Die vraag stel ik me al een hele tijd.

En nog meer na het lezen van een brief van een mevrouw in een van de vele verpleeghuizen. Ze heeft vier kinderen en bijna viermaal zoveel klein- en achterkleinkinderen, van wie ze de meeste doorgaans alleen ziet in haar dromen. Kroketten, gevulde eieren en gehaktbrood maakt ze niet meer. Haar kookhobby heeft ze voorgoed in de koelkast gezet. Omdat medewerkers nu naast de juiste bloeddruk en een schoon bed zorgen voor haar maaltijden. Ze voelt zich opgesloten in een hok. De nog kleinere hokjes van haar sudokupuzzel verdrijven tijdelijk de eenzaamheid. Als die zich weer in alle hevigheid aandient, vraagt ze zich hardop af wat de toegevoegde waarde is van mensenlevens die tegenwoordig langer en langer duren.

Ik maak een diepe buiging voor deze mevrouw en voor de talloze overige ouderen die zich maar al te goed herkennen in haar situatie. Zeker nu de afstand tussen mijn eigen leeftijd en die van hen steeds kleiner lijkt te worden. Daardoor realiseer ik me steeds meer hoezeer we eenzaamheid in de huidige tijd onderschatten en hoezeer we een lang leven soms overschatten. Daarom is het de hoogste tijd dat er een einde komt aan onze individualistische samenleving. Dat we – de positieve uitzonderingen daargelaten – beter omkijken naar en zorgen voor onze naasten. Daar hebben zij niet alleen profijt van. Daar word je zelf evengoed een beter mens van.

Specifiek voor de professionele zorgwereld waarin ook ik werkzaam ben, geldt dat kwetsbare ouderen niet altijd, maar altijd nog te vaak worden verengd tot zorgobjecten binnen zorgroutines.

“We bieden kwetsbare ouderen een bestaan, maar dat is niet hetzelfde als een leven”

Dit ondanks alle goede bedoelingen van iedereen die hard werkt in de zorg. Wat we nodig hebben is meer aandacht voor wie die ouderen zijn en wie ze waren. Meer aandacht voor wat ze nog willen en kunnen, hoe weinig dat soms ook is. Meer aandacht dus voor hun eigen ritme en de persoonlijke behoeften, wensen en mogelijkheden die daarbij horen.

Kortom: meer aandacht voor een leven in plaats van een bestaan. In de ideale wereld – en waarom zou die er niet kunnen komen? – werken beroepsmatige en niet-beroepsmatige zorgverleners samen in een gelijkwaardig teamverband om dat doel te bereiken. Met kwetsbare ouderen als uitgangspunt uiteraard.

Nadat ik de brief van de mevrouw in het verpleeghuis had gelezen, dacht ik weer aan een uitspraak waarvan ik dacht dat ik die allang was vergeten. 'Als er inderdaad zo veel mensen eenzaam zijn, vind ik het heel egoïstisch van hen dat ze allemaal alleen eenzaam zijn.' Daar zit natuurlijk veel humor in. En in die context, dit is wat mijn collega's en ik weten: als je aandachtig luistert naar ouderen en oprechte vragen stelt over wat hen beweegt en bewoog in hun leven, verschijnt er niet alleen een sprankeling in hun ogen en praten ze met bevlogenheid. Niet zelden volgt er dan ook een aanstekelijke schaterlach. In onze hoge kloostergangen eechoot die extra lang na.

Anke Huppertz

Bestuurder woonzorgcentrum De Beyart, Maastricht